

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 171/2011-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. júna 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť Mgr. Ľ. K., T., zastúpeného advokátom JUDr. D. G., T., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 19 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 12 Co/178/2009 zo 7. októbra 2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Mgr. Ľ. K. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 12 Co/178/2009 zo 7. októbra 2010 porušené bolo.
2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 12 Co/178/2009 zo 7. októbra 2010 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Základné právo Mgr. Ľ. K. na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 12 Co/178/2009 zo 7. októbra 2010 porušené nebolo.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 171/2011-11 z 19. apríla 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Mgr. Ľ. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 12 Co/178/2009 zo 7. októbra 2010.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril krajský súd podaním sp. zn. Spr. 3245/2011 z 12. mája 2011, v ktorom uviedol:

„K sťažnosti Mgr. Ľ. K., doručenej na ÚS SR dňa 22. 02. 2011, uvádzam, že dôvody, pre ktoré odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, sú uvedené v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu č. k. 12 Co 178/09-181 zo dňa 07, 10. 2010, ktorý je súčasťou zberného spisu.

Predmetný rozsudok odvolacieho súdu má všetky náležitosti v zmysle ustanovenia § 157 O. s. p., keď je v ňom uvedené aj to, prečo nepovažoval za potrebné, doplniť dokazovania v zmysle návrhu sťažovateľa.

Viac k veci nemám čo uviesť.“

K vyjadreniu zaujal stanovisko právny zástupca sťažovateľa podaním zo 17. mája 2011, v ktorom uviedol, že nesúhlasí s týmto vyjadrením, pričom „*zdôvodnenie tohto nesúhlasu je obsahom v tejto sťažnosti*“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci.

Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jedným z týchto princíпов predstavujúcich súčasť práva na riadny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť [§ 132 a § 157 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), m. m. I. ÚS 243/07].

Všeobecný súd musí súčasne poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07).

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30).

Otázky spojené s vykonávaním a hodnotením dôkazov v civilnom súdnom konaní upravuje Občiansky súdny poriadok. Ten súdom ukladá povinnosť, aby dôkazy vykonané procesne ustanoveným postupom hodnotili podľa svojej úvahy jednotlivo, ako aj vo vzájomnej súvislosti (§ 132 OSP) a aby rozhodli vo veci na základe zisteného skutkového stavu (§ 153 ods. 1 OSP). Podstatou zistenia skutkového stavu veci je úsudok - záver sudcu, resp. senátu o tom, ktoré z rozhodujúcich sporných skutočností sú pravdivé, t. j. ktoré z nich bude považovať za dokázané. Až súhrn týchto skutočností vytvára zistený skutkový stav.

Podľa § 132 OSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podstatou námietok sťažovateľa je tvrdenie o neodôvodnenosti namietaného rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 C 108/2007 z 30. apríla 2009, na základe ktorého mu bol zamietnutý návrh na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v konaní o ochrane osobnosti. Sťažovateľ vidí porušenie svojich práv najmä v tom, že všeobecné súdy rozhodujúce o jeho žalobe ani na prvom stupni (okresný súd), ani na druhom stupni (krajský súd) nevypočuli odporcu (predsedu predstavenstva spoločnosti P., a. s.) napriek tomu, že jeho výpoveď mohla prispieť k objasneniu niektorých skutkových okolností potrebných na rozhodnutie vo veci samej.

Ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa domáhal aj na základe uznesenia okresného súdu z 10. júna 2008, aby v konaní bol vypočutý aj odporca (predseda predstavenstva vydavateľa týždenníka spoločnosti P., a. s.). Okresný súd prijal k tomu aj uznesenie, predvolal na

pojednávania odporcu až dvakrát v ďalšom priebehu konania, ale napokon rozhodol bez toho, aby odporcu aj osobne vypočul.

Okresný súd v rozsudku z 30. apríla 2009 na strane 3 k tomu iba uviedol, že *„Súd nevykonal dokazovanie výsluchom A. F. predsedu predstavenstva P. a návrh na zadováženie právoplatných rozsudkov v ukončených súdnych sporoch o ochranu osobnosti..., napr. vo veci navrhovateľa JUDr. Š. H..., ktoré dokazovanie navrhol navrhovateľ z dôvodu, že takéto dokazovanie je z hľadiska predmetu sporu irelevantné a s prejednávanou vecou nesúvisí“*.

Následne aj krajský súd v rozsudku uviedol, že *„nepovažoval za potrebné dokazovanie vo veci doplniť“*.

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd pristupoval k danej námietke sťažovateľa príliš formalisticky a bolo povinnosťou všeobecných súdov vykonať dokazovanie na účely dôsledného zistenia veci, teda vypočuť aj samotného odporcu. Dôvody, prečo prerokovali vec bez osobného vypočutia odporcu ku skutočnostiam uvádzaným sťažovateľom v konaní pred prvostupňovým súdom, sú iba všeobecné, nedostatočné a nepresvedčivé.

Krajský súd (a tiež okresný súd) teda rozhodli rozsudkami bez toho, aby sa k veci na pojednávaní vyjadril aj štatutárny zástupca odporcu, proti ktorému smerovala žaloba o ochranu osobnosti, a ktorého zodpovednosť za vydanie článku a obsah uverejnených informácií mala byť predovšetkým v tomto konaní posudzovaná.

Z uvedených dôvodov preto ústavný súd vyslovil, že krajský súd rozsudkom sp. zn. 12 Co/178/2009 zo 7. októbra 2010 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku nálezu) (obdobne m. m. III. ÚS 332/09).

Keďže ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd napadnutým rozsudkom porušil základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorý zároveň zrušil, otvára sa po vrátení veci na ďalšie konanie podľa názoru ústavného súdu

priestor na to, aby sa krajský súd sám (aj v súčinnosti s účastníkmi konania) vyrovnal aj s ochranou označeného základného práva hmotného charakteru. Ústavný súd preto sťažnosti v časti, v ktorej sa sťažovateľ domáhal aj vyslovenia porušenia základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, nevyhovел, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom.

III.

Ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, rozhodnutie, ktorým bolo porušené základné právo, zruší (§ 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a môže vec vrátiť na ďalšie konanie [§ 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde]. V danom prípade na ochranu základného práva sťažovateľa bolo preto potrebné nielen napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušiť, ale aj vrátiť vec na ďalšie konanie.

V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí. V opätovnom rozhodovaní o odvolaní sťažovateľa bude jeho úlohou riadne vykonať navrhovaný dôkaz (vypočúť odporcu ako účastníka konania) v tejto veci a následne doplniť odôvodnenie svojho rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2011